

Чужа слава

Микола Білокопитов

Ніколи не хотів пожинати чужої слави.

Але так уже вийшло...

У січні кожного року, починаючи з 1980-го, на Вінниччині відбувається веселе свято з нагоди дня народження великого українського сміхотворця Степана Руданського. Концерти, забави, турніри, виступи відомих гумористів – усе це починається в селі Хомутиці, де народився поет, продовжується в райцентрі Калинівка, а закінчується у Вінниці виступами письменників по школах, училищах, вузах, театрах... Мені вперше вдалося побувати на батьківщині видатного гумориста і взяти участь у святкових заходах у кінці дев'яностих років, коли став лауреатом літературної премії імені Степана Руданського. А 2006-го відомий гуморист, лірик і драматург Петро Ребро став лауреатом цієї премії. І позаяк сам він, занедужавши, не міг поїхати на Вінниччину, то доручив мені цей приємний клопіт.

Вручення лауреатського диплома відбувається на другий день свята під час великої культурно-мистецької програми на центральній площі в Калинівці. Причому, саме свято починається з урочистого вручення нагороди, виступу лауреата, а потім продовжується концертом. І ось мені першому дають слово, зазначивши, що я представляю інтереси цього річного лауреата Петра Ребра. Виходжу я, розшаркуюся перед публікою, якої зібралося на площі близько семи тисяч, хвалюся тим, що після мене і Пилипа Юрика – Петро Павлович Ребро вже третій запоріжець, що став лауреатом однієї з найпрестижніших літературних премій...

З площі лунають вигуки "Розкажіть гуморески лауреата!". Я до цього готовий, бо не вперше тут, і розказую один із віршів Петра Ребра. До речі, цей вірш мені дуже подобається, його я запам'ятав ще років тридцять тому. Ось він:

ОБ'ЯВА

"Продаються хата і свиня.

Під залізом. Мужеського роду.

Зовні обличкована вона,

Тиха, смирна і не лізе в шкоду.

Призьба є, підлога дощана,

Вже не менш, як на три пальці, сала.

Видно город з одного вікна,

Тільки рило Жучка покусала.

Весь причілок прикраша різьба.

Любить кукурудзу і помії.

*Дах червоний, а з боків – ряба,
З димарем і дзвоником на шиї.
Добрий погріб і колодязь є,
Є де льоху пасти коло двору.
І сусід сознательний – не п'є,
Хвіст стирчить, як пужално, угору.
Обіч хати кухня і садок.
Є плита, і квітнуть вишні в маї,
Трохи далі – чайна і ставок...
Є коньяк, а жаб давно немає.
Подивитись можна в кінці дня.
Не лякайтесь, що висока плата,
Бо зате ж з верандою свиня
І з кільцем залізним в пуску хата".*

Публіка реагує весело, аплодує, я покидаю сцену під вигуки "Браво!". Кажу голові Вінницької обласної організації спілки письменників Володимиру Рабенчуку та внучатому племіннику Степана Руданського Олексію Боржковському щось на зразок того, що зараз, мовляв, пожинаю чужу славу. Вони жартують: "Так тобі й треба!", "Дивись, не загордись!" і таке інше. Але, як з'ясувалося, справжнє "пожинання чужої слави" для мене почалося через кілька хвилин.

Якийсь чоловік, вже добре напідпитку (на площі рясно стоять торгові намети, господарі яких запрошують усіх перехожих причаститися й закусити) підходить до мене і, розмахуючи книгою Петра Ребра "Козацькі жарти", лізе цілуватися. При цьому з нього безперервним потоком линуть дифірамби:

— Петре Павловичу, — обнімаючи, говорить він мені. — Я такий радий, що ви сюди приїхали, що стали лауреатом. Я так люблю ваші жарти, а моя жінка, та вобще у вас закохана. Вона соромиться підійти ближче, ну так ми її підгукаємо. Галю!, Галю, йди сюди! – кричить він кудись у натовп.

Безуспішно намагаюся пояснити чоловікові, що я не той, за кого він мене приймає. Але він мене просто не слухає, а продовжує говорити:

— Оце ж моя сестра живе в Запоріжжі й прислала вашу книжку. Ой, Петре Павловичу, як нам подобаються ваші вірші. Ви, будь-ласка, напишіть отут, біля вашої фотографії свій автограф. Тільки не мені з Галькою, а онукові. У мене їх п'ятеро. Один, від старшої дочки, ходить у четвертий клас, другий у шостий, третій...

Далі чоловік розповідає, як хто з його внуків навчається, а один з них – Василь, той, що в шостий клас ходить, віршики пише. Правда, з матюками, тому нікому їх не показує, тільки сусідським хлопцям. А оце Галина знайшла зошит, вони й почитали.

— Дуже талановитий у нас Василько, а щоб він писав, як треба, ви йому отуто, біля своєї фотографії, будь-ласка, напишіть автограф...

Дивлюсь на те місце в "Козацьких жартах" (книга восьма), де, на прохання чоловіка

я, буцімто сам Петро Ребро, повинен написати автограф, а там не фото автора, а копія гравюри козака з кобзою. Ага, зауважую сам собі, чоловік просто недобачає, тому й прийняв мене за іншого. Зрозумівши, що відчепитися від цього доброго, настирливого чоловіка просто так не вдасться, та й щоб не розчаровувати його, беру гріх на душу. Почерком, якомога схожішим на Ребровий, пишу експромт для його внука:

*Васильку!
Дай Боже, щоби дух козацький
В тобі вулканив, а не тлів.
Твори сміливо, як Руданський,
Але без сороміцьких слів...
Петро Ребро*

Коли я озвучив написане, чоловік радісно мене обійняв, подякував і (нарешті!) побіг до своєї Галини, показуючи всім зустрічним книгу з автографом від автора.

По приїзді в Запоріжжя каюсь перед Петром Павловичем Ребром, розказуючи про цю пригоду. А він сміється:

— Правильно зробив. Якщо колись буду на Вінниччині й випадково зустріну того чоловіка, скажу, що то я йому дарував свою книгу з автографом для онука.